

8.) Vyberám si správne?

- Ročník:** 8. ročník ZŠ
- Tematický celok:** Geografia Európy
- Téma:** Severná Európa
- Téma GV:** Ľudské práva
- Čas:** 45 minút
- Pomôcky:** pracovný list/text zadania úlohy (vrátane nastrihaných kartičiek s popisom osoby konkrétnej osoby), atlas Európy, príp. mapa Európy, písacie potreby, počítačová miestnosť s internetom, tabuľa/flipchart
- Ciele:**
- získať nové a zopakovať si už naučené poznatky o krajinách severnej Európy, vedieť ich porovnať z hľadiska ich prírodných pomerov, ľudských zdrojov, ale aj možností pre zamestnanie a iných sociálnych faktorov
 - vedieť formulovať kritériá na výber vhodnej lokality z hľadiska prírodných a sociálno-ekonomických faktorov a vyhodnotiť situáciu na základe kritérií pre ďalší život konkrétneho cudzinca
 - uvedomiť si rôznosť ľudí a ich právo na dôstojný život

Postup:

Evokácia – 5 minút

1 Na úvod zopakujte známe poznatky o krajinách severnej Európy. Pripravte si kartičky s obrázkami symbolov jednotlivých krajín – napr. Lego, Volvo, sopka, sauna, vlajky krajín, IKEA a podobne. Ak nemáte obrázky, môžete napísať pojmy na kartičky. Úlohou žiačok a žiakov bude priradiť vybraný symbol danej krajine, ukázať polohu krajiny na nástennej mape, doplniť hlavné mesto, určiť jeho polohu.

2 Uvedte žiačky a žiakov do situácie krátkym úvodom - v tomto momente niekde na zemi žijú 4 osoby, ktoré sa navzájom nepoznajú a uvažujú o tom, že by chceli zmeniť miesto pre svoj ďalší život. Ich voľba padla na Severnú Európu. Ktorý zo štátov severnej Európy by ste im navrhli? Ani jedna osoba toho o krajinách severnej Európy (Island, Nórsko, Švédsko, Fínsko, Dánsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko) veľa nevie. Preto sa mu pokúste zdôvodniť výhody a nevýhody štátu, ktorý ste mu vybrali.

Uvedomenie – 30 minút

3 Rozdeľte žiačky a žiakov do 4 skupín (pri väčšom počte ako 20 ich môžete rozdeliť aj na viac skupín a skupiny môžu dostať aj rovnaké zadanie. Bude zaujímavé porovnať kritériá k tej istej osobe od dvoch či viacerých skupín). Pri rozdeľovaní žiačok a žiakov do skupín je potrebné, aby bola v každej skupine žiačka alebo žiak, ktorý ovláda na veľmi dobrej úrovni anglický jazyk, vzhľadom na to, že skupiny budú využívať hlavne informačné zdroje z internetu. Zástupkyňa alebo zástupca každej skupiny si vylosuje svoju kartičku s osudom určitej osoby a hľadá pre ňu vhodný štát. Zdôraznite všetkým skupinám, že pri hľadaní vhodnej krajiny musia prihliadať aj na pracovné schopnosti danej osoby, možnosti jej uplatnenia sa, ponuku štátu, sociálnu, či azylovú politiku.

4

Pred samotnou prácou v skupinách vyzvite žiačky a žiakov, či sú im jasné kritériá požiadaviek a zadajte pokyn na skupinovú prácu. Ich úlohou je zistiť na internete najvhodnejšie krajiny podľa kritérií, ktoré môžu byť pre danú osobu zaujímavé. Ako pomôcka im môžu slúžiť kľúčové slová, ktoré nájdú v príbehu danej osoby (dĺžka pracovného času, poskytovanie sociálnych dávok počas materskej dovolenky a pod.).

5

Kým žiačky a žiaci budú vypracovávať zadania, nakreslite na tabuľu/flipchart tabuľku. Do nej sa zapíšete nadpisy stĺpcov: osoba, dôvody odchodu, nový domov.

Osoba	Dôvody odchodu	Nový domov
Fawzia		
Miro		
Fatima		
Almor		

6

Žiačky a žiakov po skončení aktivity v skupinách vyzvite, aby prečítali osud svojej postavy z kartičky a uviedli podľa svojho uváženia hlavný dôvod odchodu z domova, ako aj zdôvodnenie výberu novej krajiny. Všetko heslovite zaznačte do pripravenej tabuľky.

Reflexia - 10 minút

7

Po prezentovaní práce žiačok a žiakov diskutujte spoločne pomocou otázok:

- Ako ste sa cítili v koži migrujúcej osoby?
- Ktorá osoba mala podľa Vás najťažší osud?
- Kto mal podľa Vás najťažšiu cestu k novému životu?
- Ktoré práva boli porušované v ich rodnej krajine?
- Sú tieto práva porušované aj u nás?
- Zažili ste už podobnú situáciu ako naši migranti?
(zážitky rodičov, kamarátov, známych, susedov, ...)
- Ako by ste reagovali, keby ste sa ocitli v podobnej situácii? Na koho by ste sa obrátili? Kde by ste hľadali pomoc?
- Čo by ste mohli urobiť pre to, aby sa ľudské práva dodržiavali na celom svete?

Žiačky a žiaci môžu výber lokalít vyznačiť na mape Európy, kde môžu farebne rozlíšiť vhodné a nevhodné lokality pre zmenu života hlavných postáv.

Pracovní list

Fawzia

má 24 rokov, pochádza z Afganistanu. Má len základné vzdelanie, je vdova – jej manžel zahynul v bojoch s Talibanom, a preto sa aj ona stala „nepohodlnou“. Chcela by žiť v krajine, kde by jej do nového života pomohli jej krajanovia. Pre nový život sa chce naučiť aj úradný jazyk tejto krajiny, a preto by sa chcela zapísať do jazykového kurzu. Aby ho mohla navštevovať, nemal by byť jej týždenný pracovný čas vyšší ako 30 hodín.

Fatima

23 ročná žena zo Somálska. Jej manžel ju týral, a preto od neho ušla. Rodina sa jej zriekla a teraz sa nachádza v utečeneckom tábore, kde sa dozvedela, že čaká druhé dieťa. Chcela by žiť v krajine, kde by čo najskôr dostala azyl, a získala čo najvyššiu materskú dávku, aby užívala svoje deti. Zároveň by chcela, aby jej pomáhali aj jej krajanovia, ak by v novej krajine potrebovala pomoc.

Miro

29 ročný Róm zo Spiša. Je vyučený čašník, 6 rokov je nezamestnaný. Uchádzal sa o prácu v 12 podnikoch, 3-krát ho odmietli s tým, že „miesto je obsadené“, hoci predtým ho telefonicky uistili, že miesto je voľné. Pred pár rokmi, keď pracoval ako čašník v železničnom jedálnenskom vozni, ho v práci napadli neonacisti, a preto je rozhodnutý žiť v krajine s najnižšou hustotou železničnej siete.

Almor

40 ročný muž z Bolívie, 10 rokov pracoval ako lesný robotník v nadnárodnej spoločnosti. Utrpel ťažký pracovný úraz, ale firma mu nezaplatila liečenie, ani mu nedala žiadne finančné odškodnenie. Má 2 mladšie sestry a mamu, ktorá pracuje na kávovníkovej plantáži, avšak zarobí málo, a preto ich musí Almor finančne podporovať. Má stredoškolské vzdelanie v oblasti lesníctva. Chcel by ísť do krajiny, kde je kurz meny voči USD (americkému doláru) najvýhodnejší.

Námety

Cestovná kancelária

Odporúčaný ročník:

8. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma:

Európa - cestovný ruch a životné prostredie

Téma GV:

Životné prostredie

Hlavný cieľ:

Spoznať miesta v Európe, ktoré sú ohrozené zhoršovaním životného prostredia.

Stručný opis: Rozdeľte žiačky a žiakov do skupín. Každá skupina bude predstavovať zamestnankyne a zamestnancov fiktívnej cestovnej kancelárie, ktorá za pomoci internetu vypracuje zoznam kultúrnych a prírodných pamiatok, ktoré sú najviac ohrozené vplyvmi globálneho otepľovania, priemyslom, či znečistením.

Do týchto miest budú pripravovať zájazdy zamerané na atraktívne miesta v znečistených oblastiach. Cieľom bude vypracovať zoznam ohrozených kultúrnych pamiatok, zistiť, prečo a čím sú ohrozené, a tiež navrhnúť spôsob, ako tomu zabrániť. Druhou úlohou bude nájsť nejaké zaujímavé miesta pre cestovný ruch v znečistených oblastiach. Ako výsledok sa žiačky a žiaci dozvedia viac o znečistených miestach a zároveň atraktívnych lokalitách v blízkosti určených miest.

Pomôcka pre žiačky a žiakov: 1. Noril'sk – Rusko, 2. Černobyľ, 3. Miláno, 4. Nikózia

Štrajk Finnairu

Odporúčaný ročník:

8. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma:

Európa – doprava

Téma GV:

Globálna previazanosť

Hlavný cieľ:

Demonštrovať prepojenie miest Európy leteckými linkami a uvedomiť si, ako ovplyvňuje rozhodnutie jednej leteckej spoločnosti životy ľudí z rôznych častí sveta.

Stručný opis: Pripravte si mapu leteckých spojení v Európe. Predstavte si, že ste na letisku v Helsinkách (určite si deň, kedy letíte podľa toho, kedy budete námet realizovať) a tešíte sa domov. V tom vám oznámia, že fínska letecká spoločnosť Finnair, ktorou ste mali letieť, začala štrajk. Fínske letiská museli zrušiť viac ako stovku letov. Štrajkuje palubný personál dopravcu Finnair. Protestná akcia postihla väčšinu domácich a medzištátnych letov. Zatiaľ nie je jasné, ako dlho štrajk potrvá, keďže ani nespokojné zamestnankyne a zamestnanci, ani vedenie neplánuje žiadne ďalšie rokovania. Predmetom sporu sú najnovšie úsporné opatrenia, ktorých cieľom je zníženie personálnych nákladov prostredníctvom úprav pracovného času a čerpania dovoleniek.

Úlohy pre žiačky a žiakov bude:

1. Podľa mapy dopravných spojení zistiť, ktoré mestá v Európe majú priame spojenie s Helsinkami. Ak štrajkuje len Finnair, je možnosť, že by ste mohli odletieť inou leteckou spoločnosťou, aby ste sa dostali čo najrýchlejšie do Viedne a odtiaľ na Slovensko. Skúste zistiť, či by ste sa mohli dostať do Viedne nejakým iným spôsobom.
2. Veľmi ste sa už tešili na cestu domov, lebo máte dohodnuté nejaké zaujímavé stretnutie a teraz viete, že ho nestihnete. Ako sa zachováte? Súhlasíte s palubným personálom Finnairu, ktorý si chce vydoberť lepšie postavenie? Prečo? Prečo nie?
3. Ako sa čo najskôr ľudia z Afganistanu, Austrálie a Brazílie dostanú domov? Zistite vhodné spojenia.

Kalendár má svoju tvár

Odporúčaný ročník: 8. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma: Európa, opakovanie tematického celku

Téma GV: Multikulturalizmus

Hlavný cieľ: Uvedomiť si multikultúrnu rôznorodosť Európy

Stručný opis: Rozdeľte žiačky a žiakov do 12 skupín. Zadaťte skupinám projekt Kalendár Európy - ich úlohou bude vytvoriť vlastný veľký závesný kalendár (napríklad na veľký kus baliaceho papiera) na jeden rok tak, že vyberú 12 krajín (12 mesiacov v roku) podľa nimi vytvoreného kľúča. Obrázky, fotografie, texty a grafiku si zvolia sami. Na výbere 12 krajín sa musí zhodnúť celá trieda.

Odporúčame, aby bol výber pestrý (mali by byť zastúpené krajiny z každej časti Európy). Každá skupina má potom na starosti jeden štát a jeden mesiac, počas ktorého dopĺňajú o danej krajine do kalendára každý týždeň minimálne 3 správy. Správy sa musia týkať multikultúrnych tém, kultúrnej rôznorodosti, menšín alebo stereotypov. Skupina bude v krátkosti prezentovať správy vždy na začiatku vyučovacej hodiny geografie.

Príklad:

Francúzsko:

„Vládca Kataru, šejk Hamad ben Chalifa Al-Thani. Zahryzol sa do Francúzska a našiel hneď niekoľko prekvapení.

Arabský štátik už skúpil francúzske zbrojárske a energetické firmy, historické parížske budovy či futbalový klub Paris Saint-Germain. Tentoraz však ide o viac ako o obchod a šport.

Za príjmy z vývozu zemného plynu si možno odhryzne z francúzskej identity. Katar nedávno oznámil otvorenie investičného fondu pre projekty na chudobných francúzskych predmestiach. Na rok 2012 vyčlenil 50 miliónov eur, čo predstavuje desatinu z prostriedkov francúzskeho štátu určených na podobné účely.

„Kam až Katar zájde?“, pýta sa Le Monde. Naráža na to, že na chudobných francúzskych

predmestiach sa spolu s kvalitou života obyvateľov hrá aj o ich príslušnosť k náboženstvu. Problémom nie je, že vďaka Kataru sa bude šíriť islam. Problémom je, že do boja o identitu francúzskych občanov sa zapojí cudzí štát, ktorý má svoje záujmy. Katar tvrdí, že mu nejde o islam. Lenže ten je jeho oficiálnym náboženstvom. Pravda, ak sa francúzskym moslimom nedokáže o kráľovský koláč postarať francúzsky štát, nech to spraví Katar. Nech žije nový kráľ, šejk Hamad!“

Zdroj:

<http://www.sme.sk/c/6206648/nech-zije-francuzsky-kral-sejk-hamad.html>

Gapminder

Odporúčaný ročník:

8. ročník ZŠ

Tematický celok /

téma:

Európa, obyvateľstvo

Téma GV:

Ľudské práva

Hlavný cieľ:

Uvedomiť si rozdielnosť kvality života v rôznych oblastiach, konkrétne vo vybraných štátoch Európy a Slovenska a porovnať ich s rozvojovými štátmi Ameriky, Ázie a Afriky.

Stručný opis: Pri nasledujúcej úlohe využite graf GapMinder, ktorý je použitý na prezentáciu vzájomného vzťahu dvoch dejov v určitom období. Údaje aj grafy nájdete na stránke <http://www.gapminder.org/>.

Porovnávajte vybrané európske krajiny a iné krajiny na základe rôznych faktorov, napr. priemerného veku dožitia, výdavkov na vzdelávanie, atď. Porovnajzte vždy vybrané bohaté krajiny Európy, Slovensko a chudobné krajiny sveta.

Vyberte si nové faktory, napr. peniaze (HDP na obyvateľa) a zdravie (očakávaná dĺžka života pri narodení) a zadajte žiačkam a žiakom, aby vytvorili interaktívny graf tak, že na dlážke vyznačia os x a os y. Žiačky a žiaci, ktorí predstavujú vami vybrané krajiny, napríklad Tanzánia, Nigéria, India, Brazília, Poľsko, Česká republika, Taliansko, Veľká Británia sa postaví na graf podľa toho, kde si myslia, že sa dané krajiny v grafe nachádzajú. Potom premietnite skutočný graf a zistíte, kde sa žiačky i žiaci zmýlili. Diskutujte, prečo sa žiačky a žiaci rozhodli postaviť na určité miesto a prečo nemali, resp. mali pravdu.